Katarzyna Daniel*

ORCID: 0000-0003-3167-0966

Uniwersytet Opolski

DOI: 10.19195/1733-5779.28.21

Wpływ antropologii na naukę prawa

JEL Classification: K00

Słowa kluczowe: antropologia, nauka, prawo, antropologia prawna

Keywords: anthropology, science, law, legal anthropology

Abstrakt: Niniejszy artykuł przedstawia wpływ antropologii na naukę prawa, która jest dyscypliną podlegającą stałym przemianom. Zdefiniowane zostały kluczowe takie pojęcia, jak: nauka, szkoła naukowa, antropologia. Przedstawiono ewolucję powstania antropologii oraz jej kształtowanie się w Polsce w ciągu lat. W tym celu powołano się na trzy najważniejsze nurty uprawiania antropologii, a mianowicie szkoły lwowską, krakowską i paryską. Antropologia jest powiązana z wieloma dziedzinami nauki, a od lat czterdziestych–pięćdziesiątych zaczęto również łączyć ją z prawem. Co prawda antropologia prawna jest stosunkowo nową dyscypliną, lecz nie należy bagatelizować jej znaczenia w nauce prawa.

The influence of anthropology on the science of law

Abstract: This article concerns the influence of anthropology on the science of law, which is a discipline subject to constant change. Key terms such as: science, science school, anthropology have been defined. The evolution of the formation of anthropology and its formation in Poland over the years has been presented. To this end, the three most important trends of practicing anthropology were referred to, namely the Lviv, Krakow and Paris schools. Anthropology is associated with many fields of science, and from the 1940s and 1950s it was also connected with the law. Although legal anthropology is a relatively new discipline, one should not underestimate its importance in learning the law.

Wprowadzenie

Aby rozpocząć rozważania nad wpływem antropologii na naukę prawa warto przedstawić podstawowe pojęcia. Termin „nauka” wykorzystywany jest najczęściej

* Opiekun naukowy (Scientific Tutor) — dr hab. Henryk Spustek, prof. UO

do określenia pewnego rodzaju działalności umysłowej bądź umysłowo-fizycznej. Chodzi tu głównie o poznanie będące pierwotną i podstawową aktywnością psychiczną. Aktywność ta polega na wprowadzeniu w pole świadomości informacji o czymś. Poznanie dotyczy zarówno czynności, jak i jej wytworu (rezultatu). Przez czynność rozumie się wyobrażenie, spostrzeganie, przypominanie sobie, ujmowanie intelektualne, dowiadywanie się, sądzenie, rozważanie i rozumowanie. Z kolei rezultatem będzie sąd, pojęcie, pytanie i ich układy¹. Nauka to zbiór faktów, teorii oraz metod, jakie przedstawiane są w aktualnych podręcznikach. Jest to również działalność uczonych, którzy starają się dodać do tego zbioru jakiś szczegół. Postęp naukowy polega więc na stopniowym dokładaniu pojedynczych lub kilku na raz elementów do stale rosnącego zasobu technik oraz wiedzy naukowej².

Pojęcie szkoły naukowej

Szkoła naukowa to nieformalna, swobodnie ukonstytuowana grupa uczonych, która stanowi integralny składnik środowiska naukowego. To wspólnota poglądów, celów, poszukiwań, dociekań, zorientowana wedle własnych koncepcji nauki jako wiedzy i działalności, a także uczonego jako twórcy i nauczyciela tej wiedzy. Grupa ta wyróżnia się własną swoistą monokulturą i ma znaczący udział w tworzeniu sytuacji problemowej w tej części gmachu nauk, w jakiej działa z uwagi na swą dyscyplinę³. Pojęcie „szkoła naukowa” może być rozumiane w różnoraki sposób. Ujęcie strukturalne definiuje je jako grupę ludzi, którzy zajmują się określoną problematyką wspólną, reprezentują orientację teoretyczną oraz metodologiczną wyróżniającą się w jakiś sposób, a także pozostają w stosunkach oddziaływania wzajemnego, uznają autorytety tych samych osób i korzystają z podobnych wzorców postępowania badawczego⁴. Z kolei ujęcie instytucjonalne szkołę naukową traktuje jako grupę badaczy pozostających z sobą w stałej relacji współpracy, a także intensywnego wzajemnego oddziaływania w ramach tej samej instytucji. W znaczeniu psychologicznym szkołę naukową tworzą badacze przekonani o tym, że tworzą jedną szkołę, którzy czują się z sobą związani. Szkołę naukową w rozumieniu typologicznym cechują badacze, których poglądy ujawniają istotne podobieństwa, sprawiające, że różnią się oni od wszystkich innych badaczy. Bez znaczenia jest tu pozostawanie z sobą w jakichkolwiek stosunkach wzajemnych czy poczucie przynależności do określonej szkoły naukowej (rysunek 1)⁵.

¹ S. Kamiński, *Nauka i jej metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Lublin 1992, s. 12–13.

² T.S. Kuhn, *Struktura rewolucji naukowych*, przeł. H. Ostromięcka, Warszawa 2001, s. 20.

³ J. Goćkowski, *Socjokulturowy charakter szkół naukowych*, [w:] *Szkoły w nauce*, red. J. Goćkowski, A. Siemianowski, Wrocław 1981, s. 33.

⁴ J. Szacki, *O szkołach naukowych*, [w:] *Szkoły w nauce...*, s. 13.

⁵ *Ibidem*, s. 15–16.

Rysunek 1. Znaczenie pojęcia „nauka”

Źródło: opracowanie własne.

Początki rozwoju badań naukowych datowane są na lata trzydzieste, a duży wpływ zapoczątkowania refleksji na temat nauki o nauce przypisuje się badaniom Marii i Stanisława Ossowskich. Schyłek lat sześćdziesiątych to już stopniowe klarowanie się charakteru tej dyscypliny. Wyodrębniły się wówczas dwa różne stanowiska, a mianowicie pogląd Karla Poppera oraz Thomasa S. Kuhna. Pierwszy filozof uważał, że aby zrozumieć proces rozwoju nauki, wystarczy jedynie wyjaśnić logiczne oraz metodologiczne przesłanki poglądu, które doprowadziły do nadania obecnej postaci współczesnym problemom naukowym. Z kolei pogląd drugiego badacza opiera się na założeniu, iż badania filozoficzno-metodologiczne nie wystarczą do wyjaśnienia współczesnego stanu badań naukowych. Dodatkowo należy znać hierarchię wartości akceptowaną przez uczonego, a także inwestycje stwarzające organizacyjne ramy rozwoju nauki⁶.

Pojęcie antropologii

Nazwa „antropologia” wywodzi się z języka greckiego od słów *anthropos* (‘człowiek’) oraz *logos* (‘słowo’, ‘myśl’). Jest to kompleksowa nauka o człowieku,

⁶ W. Voisé, *Nowożytnie społeczności uczonych*, Warszawa 1973, s. 10–11.

zajmująca się wszelkimi aspektami jego życia, czyli pochodzeniem, kulturą, biologią, światem psychicznym oraz społecznym⁷. Janusz Ziółkowski twierdzi, że

Antropologia powstała przeto jako nauka o charakterze naturalistycznym. Miała zresztą szersze ambicje. Zmierzała do objęcia całokształtu wiedzy o człowieku — zarówno jego anatomii i fizjologii w czasie i przestrzeni, jak i zachowania jednostki, jej miejsca i roli w zbiorowościach ludzkich oraz przejawów — materialnych i niematerialnych — jej działalności. Ale tak szeroko zakrojony program badawczy nowej dziedziny wiedzy był zbyt trudny do zrealizowania na dłuższą metę [...] ⁸.

Początkowe szerokie ujmowanie antropologii z czasem uległo zawężeniu do nauki biologicznej o człowieku. Obecnie powraca się do ujęcia szerokiego, ponieważ człowiek cieszy się zainteresowaniem wielu poszczególnych nauk, takich jak biologiczne, medyczne czy humanistyczne⁹. Zainteresowanie różnymi aspektami biologii człowieka obserwuje się już od czasów starożytnych, natomiast antropologia jako samodzielna dyscyplina naukowa wyodrębniła się dopiero w XIX wieku¹⁰. Arystoteles, mówiąc o antropologach, miał na myśli tych, którzy zajmowali się właściwościami psychicznymi człowieka. Z kolei Immanuel Kant antropologię ujmował jako naukę, która rozwiązuje problemy filozofii człowieka¹¹. Antropologią zajmowało się wielu wybitnych uczonych, między innymi Hugo Grocjusz, Samuel Puffendorf, Thomas Hobbes, John Locke, Jean Jacques Rousseau czy Jeremy Bentham¹². W latach osiemdziesiątych antropologię rozumiano na dwa sposoby: jako antropologia kulturowa, czyli nauka badająca kulturę, cywilizację, kwestie etniczne i systemy społeczne, lub jako antropologia fizyczna, badająca właściwości biologiczne, fizyczne człowieka — takie rozumienie było wówczas między innymi w Polsce¹³ — co obrazuje rysunek 2.

⁷ A.K. Gogacz, *Antropologia kulturowa*, Łódź 2011, s. 1, http://www.gogacz.eu/uczelnia/repository/Antropologia%20kulturowa_skrypt.pdf (dostęp: 13.04.2018).

⁸ J. Ziółkowski, *Antropologia kulturowa i społeczna*, „Przegląd Antropologiczny” 52, 1988, nr 1–2, s. 35.

⁹ A. Malinowski, *Wprowadzenie*, [w:] *Antropologia*, red. A. Malinowski, J. Strzałko, Warszawa-Poznań 1985, s. 9.

¹⁰ T. Kuder, *Antropologia w zarysie*, Kielce 2011, s. 12.

¹¹ A. Malinowski, *op. cit.*, s. 9.

¹² A. Bernard, *Antropologia. Zarys teorii i historii*, przeł. S. Szymański, Warszawa 2006, s. 47–49.

¹³ T. Bielecki, T. Krupiński, J. Strzałko, *Historia antropologii w Polsce*, „Przegląd Antropologiczny” 53, 1989, nr 1–2, s. 4.

Rysunek 2. Główne nurty antropologii a latach osiemdziesiątych

Źródło: opracowanie własne.

Antropologia w Polsce

Za autora pierwszej większej publikacji antropologicznej uznaje się Józefa Jasińskiego i jego dzieło z 1818 roku *Antropologia czyli o własnościach człowieka fizycznych i moralnych*¹⁴. Z kolei cofając się nieco w czasie (lata 1926–1930), antropologia była definiowana przez Adama Wrzosa jako nauka zajmująca się przyrodniczym opisem grup ludzkich, rozpatrująca człowieka z punktu widzenia zoologii, rasy, fizjologii i historii. Następnie w 1934 roku Jan Czekanowski za antropologię uznawał naukę badającą człowieka jako biologiczne podłoże zjawisk społecznych. Nieco później, bo w 1962 roku, Bronisław Jasicki, Stanisław Panek, Paweł Sikora oraz Eugenia Stołyhwo antropologię utożsamiali z nauką o zmienności form organizmu człowieka jako istoty zoologicznej, a także zmienności form przedstawicieli rodziny *Hominidae* w rozwoju rodowym oraz osobniczym, w aspekcie porównawczym z innymi zwierzętami¹⁵. Już ponad dwadzieścia lat temu przedstawiono klasyfikację około tysiąca pięciuset dyscyplin naukowych, w której antropologię zalicza się do nauk o społeczeństwie, będącej z kolei częścią nauk o faktach podstawowych. Istnieje również podział dyscyplin naukowych ze względu na kryteria epistemologiczno-metodologiczne, zgodnie z którymi nauki antropologiczno-psychologiczne zaliczane są do humanistyki, czyli do nauki o człowieku oraz o jego wytworach. Kolejny podział uwzględnia rozróżnienie nauk ze względu na obszar badań, według którego antropologia należy do nauk życia organicznego, zmysłowego oraz psychicznego¹⁶. Istnieje także podział nauk humanistycznych, w których skład wchodzi dyscypliny o człowieku i społeczeństwie obejmujące swym zakresem psychologię, etnologię, nauki

¹⁴ *Ibidem*, s. 4.

¹⁵ A. Malinowski, *op. cit.*, s. 10.

¹⁶ S. Kamiński, *Nauka i jej metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Lublin 1992, s. 270–271.

społeczno-ekonomiczne oraz antropologię¹⁷. W latach trzydziestych wśród antropologów zapoczątkowano spór, który rozwinęło w latach czterdziestych oraz pięćdziesiątych, o istnieniu w Polsce dwóch szkół antropologicznych. Pierwszą cechą odróżniającą antropologię od innych dyscyplin biologicznych jest geneza powstania. Otóż antropologia wywodzi się z humanistycznego zainteresowania poznawczego, a nie z nauk przyrodniczych. Z czasem, za sprawą poglądu dotyczącego biologicznej realności ras ludzkich, antropolodzy podzielili się na tych uprawiających kierunek morfologiczny oraz na część uprawiającą kierunek populacyjny¹⁸. Cechą bardzo charakterystyczną antropologii w Polsce było natomiast usytuowanie jej w strukturze organizacji instytucji naukowych. W okresie międzywojennym antropologia była związana organizacyjnie z wydziałami o charakterze przyrodniczym, natomiast w okresie bezpośrednio po okupacji hitlerowskiej katedry i zakłady antropologii zlokalizowane były przy takich wydziałach, jak: matematyczno-przyrodniczy, lekarski czy wychowania fizycznego. Wyjątek stanowił Katolicki Uniwersytet Lubelski, tu antropologia należała do wydziału humanistycznego, ponieważ dążono do nawiązania jak najściślejszej współpracy z etnologią i archeologią. Sądzono, że zadaniem w antropologii jest badanie biologicznego położenia zjawisk społecznych, natomiast celem synteza historyczna opierająca się na wynikach badań przyrodniczych¹⁹. W okresie dwudziestolecia międzywojennego w Polsce wykształciły się niejako trzy modele szkół antropologicznych — krakowska, lwowska i paryska (rysunek 3). Szkołę paryską reprezentował Edward Loth (kontynuując dzieło Pierre’a Paula Broki), który zajmował się anatomią porównawczą, przede wszystkim części miękkich. Z kolei szkołę lwowską reprezentował Jan Czekanowski (nazywany czasem ojcem polskiej szkoły antropologicznej), zajmujący się zagadnieniem systematyki człowieka, z wykorzystaniem metod biometrycznych. Z kolei szkołę krakowską z Warszawy do Krakowa przyniósł Kazimierz Stołyhwo, który badał rozwój dzieci i młodzieży w zależności od różnych wpływów środowiska²⁰.

Antropologia była traktowana przez przedstawicieli kierunku krakowskiego przede wszystkim jako systematyka człowieka. Po drugiej wojnie światowej zmieniły się granice geograficzne kraju. Odtąd Lwów, będący stolicą polskiej antropologii, stał się częścią radzieckiej Ukrainy, natomiast uniwersytet w Wilnie częścią radzieckiej Litwy. Niemniej jednak antropologia w Polsce wkroczyła w okres nienotowanego dotychczas rozwoju. Ważną rolę odegrał wówczas Jan Mydlarski, który udzielał się jako członek Polskiej Akademii Nauk, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Antropologicznego i kierownik Komitetu Antropologicznego

¹⁷ *Ibidem*, s. 294.

¹⁸ E. Pełka-Pelińska, J. Grabowska, *Szkic o szkołach w antropologii*, [w:] *Szkoły w nauce...*, s. 137–141.

¹⁹ *Ibidem*, s. 147–149.

²⁰ T. Kuder, *op. cit.*, s. 15. Por. T. Bielecki, T. Krupiński, J. Strzałko, *op. cit.*, s. 6–11.

Rysunek 3. Szkoły antropologiczne w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego

Źródło: opracowanie własne.

PAN²¹. Charakterystyczna dla antropologii jest różnorodność powiązań z innymi dziedzinami nauki, co było widać również w odmiennościach wykształcenia ludzi, którzy ją uprawiali²². Według Patryka Filipowicza „[...] antropologia wyrasta z zainteresowania człowiekiem [...]”²³. Przez większą część XX wieku wspólnota antropologów wyróżniała jej cztery najważniejsze cechy, będące zarazem główną tradycją tej dyscypliny. Są nimi: empiryczny obiekt badań (społeczeństwo prymitywne), odrębna metodologia (badania terenowe), uznanie kultury za główny paradygmat interpretacyjny oraz cel, którym było poznanie człowieka²⁴. Na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku klasyczna antropologia (zajmująca się dotąd społeczeństwami i kulturami pierwotnymi, tradycyjnymi) podjęła próbę zrozumienia kultury samego antropologa, a także kultury społeczeństw nowoczesnych oraz ponowoczesnych. Pojawiła się wówczas nowa gałąź — antropologia współczesności, która z zastosowaniem metody i teorii antropologicznej próbuje poznawać oraz interpretować własną kulturę²⁵. Znaczenie słowa „antropologia” zmieniało się w ciągu lat i w zasadzie wciąż się zmienia. W poszczególnych krajach jej znaczenie było oraz nadal jest odmienne²⁶.

²¹ T. Bielecki, T. Krupiński, J. Strzałko, *op. cit.*, s. 11.

²² E. Pełka-Pelińska, J. Grabowska, *op. cit.*, s. 150–151.

²³ P. Filipowicz, *Antropologia jako doświadczenie człowieka*, „Studia Kulturowe” 2012, nr 3, s. 44.

²⁴ K. Warmińska, *Antropolodzy i antropologia wobec procesu wyznaczania granic dyscypliny. Kазus Polski*, „Przegląd Socjologii Jakościowej” 9, 2013, nr 3, s. 29.

²⁵ R. Łuczeczko, *Antropologia współczesności w Polsce. Narodziny, rozwój, perspektywy*, „Rocznik Antropologii Historii” 2012, nr 1 (2), s. 21–22.

²⁶ A. Bernard, *op. cit.*, s. 31.

Wpływ antropologii na naukę prawa

Życie społeczne przechodzi od niższych i bardziej prymitywnych form do bardziej skomplikowanych oraz doskonałych form wyższych. W związku z tym prawo, które jest zjawiskiem społecznym, nie może być czymś zastygłym, musi ciągle się zmieniać²⁷. Każdy porządek prawny zakłada określoną koncepcję człowieka oraz jego celów i potrzeb²⁸. W związku z tym u podstaw każdego prawa znajduje się określona antropologia²⁹. Od samego początku prawo związane jest z człowiekiem, osadzone w dziedzinie życia człowieka i ukazuje jego społeczny charakter. Życie społeczne człowieka oraz bogata dziedzina prawa stanowią przedmiot licznych studiów i analiz. Już za czasów starożytnych pojawił się pogląd, zgodnie z którym prawdziwa ludzka kultura (a tym samym ludzka forma życia społecznego) jest kulturą prawa, a więc kulturą ludzi cywilizowanych, którzy kierują się prawem. Z kolei istoty nie-ludzkie były postrzegane jako barbarzyńcy niemający i nieznający prawa³⁰. Antropologia prawa (zwana też antropologią prawną) została uznana za subdyscyplinę po raz pierwszy w 1941 roku za sprawą profesora Karla Llewellyna, który zbudował jej genealogię i udowodnił, że ma znaczenie w badaniach nad prawoznawstwem. Obecnie antropologia prawa jest postrzegana jako jeden z najprężniej działających pól badań nad prawoznawstwem. Za założyciela tej gałęzi uznaje się prawnika Henry'ego Maine'a³¹. Antropolodzy, którzy pracują w różnych częściach świata, odmiennie zapatrują się na problemy związane z prawem. Wynika to głównie z mieszanki tradycji prawnych społeczeństw, w których prowadzone są badania, a także orientacji ideologicznej w stosunku do prawa, będącej udziałem antropologa³².

Podsumowanie

Antropologia przeszła wiele przemian (od ewolucji z szeroko pojętych nauk biologicznych o człowieku, przez konflikt z lat osiemdziesiątych dotyczący pojmowania jej przez pryzmat kultury bądź fizyki, aż do obecnie uprawianej w różnora-ki sposób na całym świecie antropologii prawnej). Z kolei w Polsce, mówiąc o antropologii, nie sposób pominąć najwybitniejszych przedstawicieli trzech głównych jej szkół, czyli krakowskiej (Kazimierz Stołyhwo), lwowskiej (Jan Czekanowski) oraz paryskiej (Edward Loth). Podsumowując dotychczasowe rozważania doty-

²⁷ J. Wiszniewski, *Elementy prawa*, Warszawa 1976, s. 19.

²⁸ O. De Bertolis, *Elementy antropologii prawa*, przeł. P. Borkowski, Warszawa 2013, s. 8.

²⁹ *Ibidem*, s. 11.

³⁰ P. Skrzydlewski, *Antropologiczne i społeczne determinanty prawa. Studium z filozofii prawa*, Lublin 2013, s. 35–36.

³¹ *Encyklopedia antropologii społeczno-kulturowej*, red. A. Bernard, J. Spencer, Warszawa 2008, s. 478.

³² *Ibidem*, s. 479.

czące wpływu antropologii na naukę prawa, należy stwierdzić, że antropologia prawna jest wciąż dziedziną nową i się rozwijającą. Jest ponadto dziedziną niezwykle szeroką, ponieważ powiązano ją z równie obszerną dyscypliną, jaką jest prawo. Dalsze rozważania na ten temat powinno się więc rozpatrywać z perspektywy poszczególnych gałęzi prawa.

Bibliografia

- Bernard A., *Antropologia. Zarys teorii i historii*, przeł. S. Szymański, Warszawa 2006.
- Bielecki T., Krupiński T., Strzałko J., *Historia antropologii w Polsce*, „Przegląd Antropologiczny” 53, 1989, nr 1–2.
- De Bertolis O., *Elementy antropologii prawa*, przeł. P. Borkowski, Warszawa 2013.
- Encyklopedia antropologii społeczno-kulturowej*, red. A. Bernard, J. Spencer, Warszawa 2008.
- Filipowicz P., *Antropologia jako doświadczenie człowieka*, „Studia Kulturowe” 2012, nr 3.
- Goćkowski J., *Socjokulturowy charakter szkół naukowych*, [w:] *Szkoły w nauce*, red. J. Goćkowski, A. Siemianowski, Wrocław 1981.
- Gogacz A.K., *Antropologia kulturowa*, Łódź 2011, http://www.gogacz.eu/uczelnia/repository/Antropologia%20kulturowa_skrypt.pdf.
- Kamiński S., *Nauka i jej metoda. Pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Lublin 1992.
- Kuder T., *Antropologia w zarysie*, Kielce 2011.
- Kuhn T.S., *Struktura rewolucji naukowych*, przeł. H. Ostromęcka, Warszawa 2001.
- Łuczeczko R., *Antropologia współczesności w Polsce. Narodziny, rozwój, perspektywy*, „Rocznik Antropologii Historii” 2012, nr 1 (2).
- Malinowski A., *Wprowadzenie*, [w:] *Antropologia*, red. A. Malinowski, J. Strzałko, Warszawa-Poznań 1985.
- Pełka-Pelińska E., Grabowska J., *Szkic o szkołach w antropologii*, [w:] *Szkoły w nauce*, red. J. Goćkowski, A. Siemianowski, Wrocław 1981.
- Skrzydlewski P., *Antropologiczne i społeczne determinanty prawa. Studium z filozofii prawa*, Lublin 2013.
- Szacki J., *O szkołach naukowych*, [w:] *Szkoły w nauce*, red. J. Goćkowski, A. Siemianowski, Wrocław 1981.
- Voisé W., *Nowożytne społeczności uczonych*, Warszawa 1973.
- Warmińska K., *Antropolodzy i antropologia wobec procesu wyznaczania granic dyscypliny. Kazus Polski*, „Przegląd Socjologii Jakościowej” 9, 2013, nr 3.
- Wiszniewski J., *Elementy prawa*, Warszawa 1976.
- Ziółkowski J., *Antropologia kulturowa i społeczna*, „Przegląd Antropologiczny” 52, 1988, nr 1–2.

The influence of anthropology on the science of law

Summary

This article presents the influence of anthropology on the science of law, which is a discipline subject to constant change. Key concepts have been described, namely: science, science school, anthropology. The evolution of the formation of anthropology and its formation in Poland was also presented. The three most important anthropological schools were pointed out. The Paris school was represented by Edward Loth (continuing the work of Pierre Paul Broca) who dealt with comparative anatomy, mainly all soft parts. On the other hand, Kazimierz Stołyhwo, who studied the development

of children and youth depending on various environmental influences, brought the Cracow school from Warsaw to Cracow. The last type of school — Lviv — was represented by Jan Czekanowski (sometimes called the father of the Polish anthropological school), dealing with the issue of human systematics, using biometric methods. Anthropology is associated with many fields of science. Many outstanding scholars dealt with the study of anthropology, ranging from Aristotle, through Hugo Grocjusz, Thomas Hobbes, John Locke, and even Jean Jacques Rousseau. From the 1940s–1950s, anthropology was also connected to the law. Nevertheless, legal anthropology is a relatively new discipline, but one should not underestimate its importance in the science of law. The law is related to the human being from the very beginning. Embedded in the field of human life, it shows its social character. True human culture (and thus the human form of social life) is the culture of law and therefore the culture of civilized people who are guided by law. Currently, legal anthropology is perceived as one of the most active fields of research on jurisprudence. However, anthropologists who work in different parts of the world are differently looking at the problems associated with this field.